

GLOBALNO UČENJE

V infolistih uporabljeni izrazi, zapisani v slovnični obliki moškega spola, so uporabljeni kot nevtralni in veljajo enakovredno za vse spole.

KAJ JE GLOBALNO UČENJE?

Globalno učenje (GU) je ustvarjalni pristop, namenjen uvajanju sprememb v naši družbi. S pomočjo teoretičnega in metodološkega koncepta GU lahko izobraževalci, aktivisti, mladinski delavci in civilnodružbene organizacije naslavljajo globalne teme (migracije, medkulturnost, podnebna kriza, trajnostnost, razvoj, enakost spolov, (post)kolonializem, svetovno gospodarstvo, sistemske spremembe ...) in si z aktivnim delovanjem prizadevajo za družbeno in podnebno pravičnost.

Sam koncept v veliki meri izvira iz delovanja nevladnih organizacij (NVO), pedagoških raziskovalcev, mednarodnih organizacij, predanih mladinskih delavcev, učiteljev in aktivistov, **ki si prizadevajo za reševanje različnih družbenih, okoljskih, političnih in ostalih izzivov na globalni ravni**. Globalno učenje lahko posameznike opolnomoči in jih opremi z zadostnim znanjem, veščinami in vrednotami, da se naslavljanja zapletenih globalnih problemov lotijo z upanjem ter s kritičnim presojanjem povezav med globalnimi sistemi in svojim lastnim lokalnim kontekstom. **Prav tako posamezniki prek tega pristopa izkusijo občutek medsebojne povezanosti ter spoznajo nove načine sodelovanja, ki odpirajo različne možnosti za soobstoj v prihodnosti.**

ZAKAJ JE POTREBNO GLOBALNO UČENJE?

Globalno učenje nam pomaga **bolje razumeti kompleksnost medsebojno povezanih delov našega sveta, da lahko pričnemo razvijati bolj informirane in celovitejše odzive na edinstvene izzive našega časa**, kot so na primer degradacija okolja in podnebna kriza, povečan obseg migracij in ekonomska integracija, naraščajoče svetovne neenakosti in revščina, novi izzivi za varnost oskrbe z vodo in preskrbe s hrano, povečane ravni tesnobe, depresije in samopoškodovanja, pa tudi povečanje sovražnosti do manjšinskih skupin. GU nam lahko **služi tudi kot usmeritev pri preučevanju zgodovinskih tokov in trendov, ki so nas pripeljali v trenutno situacijo, s tem pa lahko pričnemo raziskovati primerne pristope in odzive, s katerimi gradimo pravičnejšo in odpornejšo prihodnost, ki ne bo temeljila na ponavljanju že utečenih zgodovinsko pogojenih neenakosti.**

Čeprav prvine GU večinoma najdemo v neformalnem izobraževalnem sistemu ali v izobraževalnih dejavnostih različnih nevladnih in mladinskih organizacij, **naraščajoča nepredvidljivost družbenih in okoljskih sprememb kaže na potrebo po razvijanju drugačnih partnerstev, ki se širijo izven okvirov teh tradicionalnih kontekstov.** Omenjene hitre spremembe pa bomo lahko odločneje in (morda) pravočasno naslovili zgolj z medsektorskim in interdisciplinarnim sodelovanjem. Izzivi, s katerimi se soočamo na globalni ravni, so namreč izredno kompleksni, večplastni, prepleteni (rešitev za eno stvar povzroča težave na drugih mestih), vključujejo številne neznanke ter imajo daljše in bolj negotove časovne okvire.

Naša formalna izobrazba nas ne opremi za uspešno naslavljanje takih izzivov in z njimi povezanih kompleksnosti, negotovosti, dvoumnosti, raznolikosti, paradoksov ter neenakih razmerij moči in konfliktov, ki izhajajo iz njih. Pogosto se to odraža tudi v našem delu, ne glede na naše dobre namene.

Če izobraževalci, aktivisti, civilnodružbene organizacije in mladinski delavci globalne izzive obravnavajo na enak način kot ostale obstoječe probleme, lahko to vodi v reproduciranje številnih škodljivih vzorcev, na primer v:

- poenostavljene rešitve »za dobro počutje«, ki naslavljaajo simptome globalnih problemov, ne pa njihovih temeljnih vzrokov,
- pokroviteljsko sodelovanje z marginaliziranimi skupnostmi(odnos v smeri »mi vemo, kaj potrebujete«),
- etnocentrične ideale pravičnosti, trajnostnosti in potrebnih sprememb.

S spopadanjem z globalnimi izzivi in njihovim reševanjem na lokalnih ravneh skozi prizmo globalnega učenja in z uporabo orodij GU se lahko tem škodljivim vzorcem izognemo in celostno pristopimo k reševanju izzivov, začevši s prevpraševanjem trenutno prevladujočega sistema, ki temelji na ideji o neomejeni rasti in izkoriščanju brez upoštevanja planetarnih omejitev.

KAKO LAHKO ORGANIZACIJE V SVOJE DELOVANJE VPELJEJO ELEMENTE GLOBALNEGA UČENJA?

Globalno učenje je transformativni proces, pri katerem je precej težko podati hitre rešitve in predloge. Kljub temu je spodaj navedenih nekaj ključnih idej, ki so lahko organizacijam in posameznikom v pomoč pri razumevanju glavnih elementov globalnega učenja – na bolj konkreten in praktičen način.

NAČRTOVANJE IN IZVEDBA DOGODKOV, DELAVNIC ...:

- Sledite načelu "nič o nas brez nas" (zagotovite, da imajo tisti, katerih položaj predstavljate, možnost, da o svojih zgodbah govorijo sami).
- Sledite trajnostnim smernicam in smernicam za vključevanje (na voljo na [spletni strani projekta Onkraj zgodb](#)).
- Preverite vsebino izvajanega s pomočjo orodja [HEADS UP](#) (orodje Vanesse Andreotti za preverjanje zavednih ali nezavednih vzorcev etnocentrizma, hegemonije, pokroviteljstva ipd.).

METODOLOŠKI PRISTOPI, KI JIH LAHKO UPORABITE:

a.) Pristop mikro-makro:

Glavne oblike pristopa mikro-makro so:

- Od lokalnega do globalnega, npr. od onesnaževanja ali revščine v lokalnem okolju do globalnih razsežnosti teh problemov in nato nazaj do lokalne ravni ("glokalizacija").
- Od osebnega do kolektivnega, npr. spoznavanje realnosti migracij na kolektivni ravni skozi osebne zgodbe in izkušnje, predstavljene s strani udeležencev multikulturalnega globalnega učenja.
- Od čustvenega do racionalnega, npr. od čustev, ki jih vzbujajo pripovedi o prej omenjenih migracijah na individualni ravni, do raziskovanja splošnih vidikov migracijske problematike.

b.) Analiza moči:

Razumevanje globalnih procesov in izzivov vključuje **prepoznavanje in povezovanje različnih deležnikov na podlagi njihove moči in dobička ali blaginje ljudi in okoljske dobrobiti**. Povsod po svetu imajo posamezniki, odvisno od kraja rojstva ter njihove etnične skupine in družbenega razreda, ki mu pripadajo, različen dostop do virov, priložnosti, izbor in možnosti vplivanja na odločitve o delitvi virov in bogastva. Zastaviti si moramo naslednja vprašanja: **Komu je mar in koga problem zadeva? V čigavi moči je reševanje tega problema, kdo ga lahko reši? Kdo obvladuje vire? Kdo so zavezniki in kdo nasprotniki? Kakšna je lahko moja vloga pri spreminjanju situacije?**

SPOROČANJE SVOJIH STALIŠČ ŠIRŠEMU SVETU:

Sledite kodeksu ravnanja, predstavljenemu na slikah in sporočilih, ki si jih lahko ogledate [tukaj](#).

Splošni nasveti/vodila:

- Naučite se "odučiti" (angl. *learn to unlearn*): naučite se zaznati, da je tisto, kar nekdo dojema kot nevtrarno in objektivno, stvar perspektive in da je močno povezano s tem, od kod nekdo družbeno, zgodovinsko in kulturno izhaja (dekonstrukcija: razkrivanje izvora in »skritih načrtov« konceptov, ki jih imamo za samoumevne).
- Pri razvijanju novih partnerstev ter inovativnih izobraževalnih ali drugih praks se je zagotovo koristno učiti neposredno od tistih, ki živijo na obrobju družbe.

DODATNI VIRI

- [Gesturing towards decolonial futures](#)
- [Rene Suša: Global Citizenship Education \(GCE\) for Unknown Futures. Mapping Past and Current Experiments and Debates](#)
- [Sloga: Predlog strategije krepitve globalnega učenja v Republiki Sloveniji](#)
- [Vanessa Andreotti, Lynn Mario T. M. de Souza: Learning to read the world Through Other Eyes](#)
- [Vanessa Andreotti et al.: Global Citizenship Otherwise](#)
- [Vanessa Andreotti: Global education in times of unprecedented changes](#)
- [Vanessa Andreotti et al.: Mobilising Different Conversations about Global Justice in Education: Toward Alternative Futures in Uncertain Times](#)

KONTAKTNI PODATKI

Humanitas - Center za globalno učenje in sodelovanje
Ljubljana, Slovenija

Viktorija Kos; viktorija@humanitas.si
www.humanitas.si

To delo je objavljeno pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva. Deljenje pod enakimi pogoji 4.0 Mednarodna (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>)

CEPS Projectes Socials
<http://www.asceps.org>

UMANOTERA
25 let sooblikujemo trajnostno družbo.

Funded by
the European Union

Infolisti so nastali v okviru projekta Onkraj Zgodb. Projekt je sofinanciran skozi EU Erasmus program. Vsebine in materiali, ki nastajajo znotraj projekta, so produkt avtorjev. Komisija ni odgovorna za rabo teh informacij.